

Erhverv
J.nr. MST-1240-00540
Ref. anich
Den 21. september 2015

Vurdering af de oplande, hvor der i 2007-2015 er sket en stigning i dyretrykket på mellem 0 og 1%.

Kammeradvokaten har i notat af 5. september 2014 vurderet, at der under visse betingelser kan ses bort fra stigninger i det samlede husdyrhold på mindre end 1 pct. i det enkelte opland.

Anvendelse af et 1 pct.-afskæringskriterium forudsætter,

- 1) at opgørelsen af udviklingen i det samlede husdyrhold foretages for de enkelte oplande,
- 2) at bidraget fra det enkelte husdyrbrug til den samlede kvælstofudledning i det enkelte opland ikke må have en målbar negativ miljøeffekt,
- 3) at den samlede merudledning som følge af en stigning i det samlede husdyrhold er ubetydelig set i forhold til de generelle kvælstofreducerende tiltag i oplandet,
- 4) at merudledningen ikke medfører en forsinkelse for Danmarks opfyldelse af sine målsætninger efter vandrammedirektivet og andre EU-forpligtelser.

Kammeradvokaten forudsætter i sit notat, at Miljøstyrelsen er i stand til fagligt at dokumentere, at disse forudsætninger er opfyldt. Nedenfor gives Miljøstyrelsens faglige redegørelse under hver enkelt forudsætning, på baggrund af den seneste opgørelse af stigningen i dyretrykket 2007 - 2015.

Ad. forudsætning 1) at opgørelsen af udviklingen i det samlede husdyrhold foretages for de enkelte oplande

Miljøstyrelsens faglige redegørelse

Miljøstyrelsen får årligt foretaget en opgørelse af udviklingen i det samlede husdyrhold i de enkelte oplande. Opgørelsen sker på baggrund af oplysninger i CHR, og viser den faktiske udvikling i husdyrholdet i hvert enkelt opland med henblik på at konkludere, om det er stigende i forhold til 2007.

Miljøstyrelsen vurderer herved, at denne forudsætning er opfyldt.

Ad. forudsætning 2) at bidraget fra det enkelte husdyrbrug til den samlede kvælstofudledning i det enkelte opland ikke må have en målbar negativ miljøeffekt

Miljøstyrelsens miljøfaglige redegørelse

Som det fremgår af Kammeradvokatens notat, findes der en samlet vurderingsmodel ved godkendelse af husdyrbrug, hvori indgår en model til vurdering af om husdyrbruget "i sig selv" har resulteret i en væsentlig merbelastning. Denne vurdering hviler på den del af afskæringskriteriet, der fastlægger, at det samlede brug efter godkendelse (dvs. både det eksisterende brug og udvidelsen og/eller ændringen af bruget) ikke må bidrage med en andel af den samlede kvælstofudledning på oplandsniveau på 5 pct. eller mere. Er der tale om afvanding til meget sårbare vandområder må kvælstofudledningen ikke udgøre mere end op til 1 pct. af den samlede udledning. Modellen fremgår af den digitale husdyrvejledning, og er tiltrådt af Natur- og Miljøklagenævnet¹.

Miljøstyrelsen vurderer herved, at denne forudsætning er opfyldt, da vurderingen bliver foretaget i forbindelse med kommunernes sagsbehandling i den enkelte sag.

Ad forudsætning 3) at den samlede merudledning (af nitrat) som følge af en stigning i det samlede husdyrhold er ubetydelig set i forhold til de generelle kvælstofreducerende tiltag i oplandet

Miljøstyrelsens miljøfaglige redegørelse

Generelt om metoden

Overordnet er der et fald i udledningen af nitrat i alle landets områder grundet de generelle og nationale indsatser, der er implementeret. Der har således siden i 1990'erne været et fald i udledningen, jf. det nationale overvågningsprogram. Alene på grund af de indsatser der er sat i gang forventes det, at der også fremadrettet vil være et fald i udledningen.

Det er Miljøstyrelsens vurdering, at hvis husdyrholdet i et opland er steget under 1 pct. for den aktuelle opgørelsesperiode, kan der være tale om en faktisk ubetydelig merudledning set i forhold til de generelle kvælstofreducerende tiltag i oplandet.

I det følgende redegøres der for størrelsen af den merudledning fra oplande, hvor stigningen i husdyrholdet har været under 1 pct. i perioden 2007-15. Denne merudledning sammenlignes med den samlede udledning i de enkelte oplande, som fremgår af vandplanlægningen.

Herefter vurderes det, om den samlede merudledning som følge af en stigning i oplandets husdyrhold i perioden 2007-15 er ubetydelig i forhold til de generelle kvælstofreducerende tiltag i det pågældende opland. Udgangspunktet for denne vurdering er: 'Faglig rapport fra DMU nr. 787, 2010', som er det faglige grundlag for den del af afskæringskriteriet, som fremgår af Miljøstyrelsens vejledning til godkendelse af husdyrbrug, og som fastslår, at en udledning på under 1 pct. til de mest sårbare vandområder ikke har en målbar miljøeffekt, og ikke kan skade vandmiljøet.

¹ Se bl.a. "Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse vedr. "Højbyvejsagen", J.nr. NMK-133-00068.

Kan det således estimeres, at merudledningen er under 1 pct. af den samlede udledning til vandområdet, skal det derefter vurderes, om merudledning som følge af en stigning i det samlede husdyrhold er ubetydelig set i forhold til de generelle kvælstofreducerende tiltag i oplandet. Det er MSTs vurdering at hvis den anslåede kvælstofudvaskning som følge af stigningen i husdyrholdet, beregnet ud fra en worst case betragtning, er under 1 procent af de kvælstofreducerende tiltag i oplandet, så må det betragtes som ubetydeligt.

Ad. forudsætning 4) at merudledningen ikke medfører en forsinkelse for Danmarks opfyldelse af sine målsætninger efter vandrammedirektivet og andre EU-forpligtelser

Det er Miljøstyrelsens vurdering, at når den beregnede merudledning af kvælstof (bergegnet som udledningen i værste tænkelige tilfælde) som følge af et højere dyretryk er mindre end 1 % end den kvælstofreducerende indsats der er iværksat, vil det ikke have nogen målbar indflydelse på tidshorizonten for den supplerende indsats. Dermed vil det efter Miljøstyrelsens vurdering heller ikke kunne forsinke Danmarks opfyldelse af sine målsætninger efter vandrammedirektivet og andre EU-forpligtelser.

Omvendt vil det ikke kunne udelukkes, at en stigning i udledningen på over 1 % af den kvælstofreducerende indsats, der er iværksat, vil kunne forsinke opfyldelsen af målsætningerne efter Vandrammedirektivet og andre EU-forpligtelser.

Gennemgang af de tre områder der i perioden 2007 – 15 har haft en stigning i husdyrtrykket på mellem 0 og 1

Der er taget udgangspunkt i den merudvaskning, der forekommer fra husdyrgødning i en tidshorisont på 5-10 år. Merudvaskning fra husdyrgødning er 7 kg N pr. DE når der tages udgangspunkt i et vægtet gennemsnit af gødningstyperne. Tallet for udvaskningen er på baggrund af et nyt notat fra Århus Universitet ændret siden 2014 Estimeringen af merudvaskningen i oplande med en stigning i husdyrholdet, er således foretaget ud fra en merudvaskning ud af rodzonen på 7 kg N pr. DE (DCE, 15. juli 2015²).

Estimering af merudledningen med kvælstof til vandområderne som følge af dyretryksstigningen i oplandet er foretaget ud fra værste tænkelige tilfælde ved at tage udgangspunkt i den lavest mulige N-retention. Det vil fx sige, at hvis halvdelen af oplandet har en N-retention på 0 op til 50 pct., og den anden halvdel har en N-retention på mellem 50 og 75 pct. estimeres udledningen ved at henføre halvdelen af stigningen i husdyrholdet til N-retention på 0 pct. og den øvrige halvdel til en N-retention på 50 pct.

Gennemgang af oplande med en stigning op til 1 pct.

Miljøstyrelsen kan konstatere, at husdyrholdet i 3 oplande er steget under 1 pct. i perioden 2007-15: 122: Vejle Yderfjord, 140: Farvandet Djursland og 164: Nordlige lillebælt/jylland.

² Notat om estimat af generel faktor for merudvaskning af kvælstof ved at anvende husdyrgødning frem for handelsgødning, Notat fra DCE 15. juli 2015

For 122: Vejle Yderfjord er stigningen i det samlede husdyrhold for perioden 2007 – 2015 under 1 % og opgjort til 190 DE. N-retentionen er i en tredjedel af oplandet 0-50 % og i 2 tredjedel 50-75 %. I værst tænkelige tilfælde vil udvaskningen fra de 190 DE blive $(7 \text{ kg N/DE/år} \times (190 \text{ DE} \times 0,3) \times (1-0)) + (7 \text{ kg N/DE/år} \times (190 \text{ DE} \times 0,7) \times (1 - 0,5)) = 865 \text{ kg N/år}$.

Vejle Yderfjord er omfattet af vandplan for Hovedvandopland 1.11 Lillebælt/Jylland. Udledningen til deloplandet Vejle Yderfjord er opgjort til 592 tons N pr. år i 2015, når den forudsatte kvælstofreducerende indsats 2010 – 15 er regnet med.

For Vejle Yderfjord er merudledning til vandområdet som følge af stigning i husdyrholdet i perioden 2007-15 opgjort til maksimalt **0,15 pct.** af kvælstofbelastningen 2010-15 $((0,87/592) \times 100)$.

Samtidig skal dette ses i forhold til den kvælstofreducerende indsats i området, for at undersøge om den begrænsede stigning vil forsinke Danmarks målopfyldelse efter Vandrammedirektivet jf. ovenfor skitseret i forudsætning 4. Den samlede kvælstofreducerende indsats i oplandet til Vejle Yderfjord som følge af Vandplan 2010-2015 er opgjort til 89 tons N³ pr. år. Merudledningen som følge af stigningen i husdyrholdet 2007 -15 i oplandet er 865 kg N pr. år, og udgør således maksimalt **0,9 pct.** af den samlede indsats i planperioden $((0,87/89) \times 100)$.

Dette er den bedst tilgængelige faglige viden, der foreligger til en vurdering af, om en stigning i det samlede husdyrhold på op til 1 pct. i Vejle Yderfjord er ubetydelig set i forhold til de kvælstofreducerende tiltag i oplandet.

For 140: Farvandet Djursland Øst er stigningen i det samlede husdyrhold for perioden 2007 – 15 under 1 %, og opgjort til 284 DE. N-retentionen i 10 % af oplandet er 0-50 % og i 90 % af oplandet 75-100 %. I værst tænkelige tilfælde vil udvaskningen fra de 284 DE blive $(7 \text{ kg N/DE/år} \times 28 \text{ DE} \times (1-0)) + (7 \text{ kg N/DE/år} \times 256 \text{ DE} \times (1 - 0,75)) = 196 + 448 = 644 \text{ kg N/år}$.

Farvandet Djursland er i henhold til vandplanlægning omfattet af forslag til vandplan for Hovedvandopland 1.11 Djursland. Udledningen til deloplandet Djursland øst er opgjort til 837 tons N pr. år i 2015, når den forudsatte kvælstofreducerende indsats 2010-15 er indregnet.

For Farvandet Djursland er merudledning til vandområdet som følge af stigning i husdyrholdet i perioden 2007-15 opgjort til maksimalt **0,1 pct.** af kvælstofudledningen til deloplandet 2010-15 $((0,644/837) \times 100)$.

Samtidig skal dette ses i forhold til den kvælstofreducerende indsats i området, for at undersøge om den begrænsede stigning vil forsinke Danmarks målopfyldelse efter Vandrammedirektivet jf. ovenfor skitseret i forudsætning 4. Den samlede kvælstofreducerende indsats i oplandet til deloplandet Djursland Øst som følge af Vandplan 2010-2015 er opgjort til 71 tons N pr. år. Merudledningen som følge af stigningen i husdyrholdet 2007 -15 i oplandet er 644 kg N pr. år, og udgør således maksimalt **0,9 pct.** af den samlede indsats i planperioden $((0,644/71) \times 100)$.

³ Vandplan 2009-2015. Lillebælt/Jylland. Hovedvandopland 1.11, Vanddistrikt: Jylland og Fyn

Dette er den bedst tilgængelige faglige viden, der foreligger til en vurdering af, om en stigning i det samlede husdyrhold på op til 1 pct. i Farvandet Djursland er ubetydelig set i forhold til de kvælstofreducerende tiltag i oplandet.

For 164:Nordlige Lillebælt/Jylland er stigningen i det samlede husdyrhold for perioden 2007-15 under 1 pct., og opgjort til 8 DE. N-retentionen er på mellem 0 og 50 pct. Merudledningen som følge af stigningen kan i værst tænkelige tilfælde estimeres til $7 \text{ kg N/DE/år} \times 8 \text{ DE} \times (1-0) = 56 \text{ kg N/år}$.

Nordlige Lillebælt/Jylland er i henhold til vandplanlægning omfattet af forslag til vandplan for Hovedvandopland 1.11 Lillebælt/Jylland. Udledningen til deloplandet Lillebælt er opgjort til 796 tons N pr. år i 2015, når den forudsatte kvælstofreducerende indsats 2010-15 er indregnet.

For Nordlige Lillebælt/Jylland er merudledning til vandområdet som følge af stigning i husdyrholdet i perioden 2007-15 opgjort til maksimalt **0,01 pct.** af kvælstofbelastningen 2010-15 ($(0,056/796) \times 100$).

Samtidig skal dette ses i forhold til den kvælstofreducerende indsats i området, for at undersøge om den begrænsede stigning vil forsinke Danmarks målopfyldelse efter Vandrammedirektivet jf. ovenfor skitseret i forudsætning 4. Som det fremgår nedenfor (vedr. forudsætning 4), kan den samlede kvælstofreducerende indsats i oplandet som følge af Vandplan 2010-2015 opgøres til 48 tons N pr. år. Merudledningen som følge af stigningen i husdyrholdet 2007-15 i oplandet er 56 kg N pr. år, og udgør således maksimalt **0,1 pct.** af den samlede indsats i planperioden ($(0,056/48) \times 100$).

Dette er den bedst tilgængelige faglige viden, der foreligger til en vurdering af, om en stigning i det samlede husdyrhold på op til 1 pct. i Nordlige Lillebælt/Jylland er ubetydelig set i forhold til kvælstofreducerende tiltag i oplandet.

Jf. Miljøstyrelsens vejledning vil der for oplande med så få husdyr (under 10.000 DE) være en usikkerhed i opgørelsen af udviklingen i husdyrholdet, som suppleres med tilgængelig lokal viden.

Under antagelse af, at husdyrholdet er steget med 8 DE siden 2007 i Nordlige Lillebælt/Jylland vurderer Miljøstyrelsen, at merudledningen som følge af stigning i det samlede husdyrhold for perioden 2007-15, er ubetydelig set i forhold til de generelle kvælstofreducerende tiltag i oplandet.

Konklusion

I årets opgørelse af udviklingen i antal DE i oplandene, er der tre oplande hvor husdyrtrykket er steget under 1%. Miljøstyrelsen har gennemgået vandplanernes tal for den samlede udledning til oplandene og den formodede reduktion i udledningen af kvælstof som følge af den allerede planlagte indsats. For alle tre oplande vil den forøgede udledning af kvælstof som følge af stigningen i dyreholdet være så begrænset, at det ikke vil have betydning for vandområdernes tilstand og heller ikke forsinke Danmarks opfyldelse af sine målsætninger efter vandrammedirektivet og andre EU-forpligtelser.